

ลักษณะและข้อจำกัดของตลาดภายใน

ปัจจุบันการเลี้ยงโคเนื้อได้ขยายตัวมากขึ้นแต่ก็ยังไม่มากนัก เนื่องจากขณะนี้อุตสาหกรรมประเภทนี้ยังต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคคือหลายประการ เช่นปัญหาทางด้านตลาดภายในและปัญหาในการส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ สำหรับในอนาคตจะได้กล่าวถึงลักษณะของตลาดภายในและข้อจำกัดของตลาดภายในที่เป็นอุปสรรคทำให้อุตสาหกรรมประเภทนี้ไม่ขยายตัวเท่าที่ควร โดยการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเมื่อเปรียบเทียบกับการควบคุมราคาของทางการ เพื่อแสดงให้เห็นต้นทุนและรายได้ผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับตลอดจนลักษณะของตลาดภายในที่มีอุปสงค์ต่อเนื้อสัตว์คุณภาพสูงซึ่งจะมีผลต่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อคุณภาพสูงภายในประเทศในอนาคต

การลงทุนเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบอุตสาหกรรมนั้นมีวิธีการเลี้ยงที่แตกต่างไปจากลักษณะการผลิตแบบดั้งเดิมและผลประโยชน์ของเจ้าของฟาร์มหรือผู้ลงทุนย่อมขึ้นอยู่กับสัตว์ที่เลี้ยงโดยตรง จึงต้องมีการดูแลเอาใจใส่ตลอดจนบำรุงรักษาอย่างเต็มที่ เพราะการเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพของสัตว์ย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการได้มีรายได้สูงขึ้นด้วย ดังนั้นต้นทุนในการเลี้ยงโคเนื้อจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องพิจารณาเมื่อทำการเลี้ยงในรูปแบบอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ต้นทุน

เมื่อพิจารณาส่วนประกอบใหญ่ ๆ ของต้นทุนการเลี้ยงโคเนื้อ อาจแยกออกได้เป็น 3 ทางด้วยกัน คือ ต้นทุนทางด้านพันธุ์สัตว์ ต้นทุนทางด้านอาหาร สัตว์ซึ่งก็คือการปรับปรุงพันธุ์เลี้ยงสัตว์ และต้นทุนของค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากในขณะการผลิตโคเนื้อในแบบอุตสาหกรรมนั้นยังไม่แพร่หลายเท่าใดนัก จึงทำให้การวิเคราะห์ต้นทุนเป็นไปโดยลำบากอย่างยิ่ง โดย

¹Hammonds and Binkly, " Op. Cit. " pp. 76 - 77

เฉพาะต้นทุนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู ซึ่งในการนี้จะใช้ตัวเลขจากฟาร์มโชคชัยเป็นตัวช่วย
ของการวิเคราะห์²

1. ต้นทุนทางคานพันธุ์สัตว์ พันธุ์โคเนื้อที่คัดเลือกและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ
และจำเป็นของอุตสาหกรรมประเภทนี้ เพราะการใช้พันธุ์ที่กินนอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ
ผลิตให้สูงขึ้นแล้ว ยังใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงน้อยกว่า ซึ่งหมายถึงการประหยัดต้นทุนการผลิต
การคัดเลือกโคพันธุ์ที่จะนำมาใช้เป็นพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์นั้นส่วนใหญ่จะพิจารณาจากรูปร่าง สายเลือด
และความสามารถในการผสมพันธุ์³ โดยทั่วไปการเลี้ยงโคเนื้อนั้นมักจะเลี้ยงให้เป็นไปในแบบธรรมชาติ
มากที่สุด คือปล่อยให้โคหากินในทุ่งหญ้าซึ่งท้องตากแดดตากฝนและลมฟ้าอากาศทุกฤดูกาล ดังนั้น
นอกจากลักษณะดังกล่าวแล้วก็จะต้องมีคุณสมบัติทนทานต่อสภาพภาวะอากาศและแมลงศัตรูที่รบกวนได้ดี
พอสมควร ซึ่งตามลักษณะสภาพภูมิอากาศเช่นประเทศไทยโคเนื้อที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสามารถ
เจริญเติบโตได้ดีมี 2 พันธุ์ด้วยกัน คือ พันธุ์อเมริกันบรามันและพันธุ์แรนคาเกอร์ฟูลิส ซึ่งมีลักษณะและ
คุณสมบัติในการเป็นโคเนื้อคล้ายคลึงกัน ทั้งยังเลี้ยงง่ายและเติบโตได้ดี ภายในระยะเวลา 18 เดือน
จะได้น้ำหนักโดยเฉลี่ยถึง 2,000 ปอนด์ บางตัวอาจหนักถึง 2,900 ปอนด์ หากได้รับการบำรุงเป็น
อย่างดี⁴

(1) การวิเคราะห์ต้นทุนของพ่อพันธุ์ โคตัวผู้เมื่อมีอายุตั้งแต่ 18 เดือนขึ้นไปจะเริ่ม
เริ่มผสมพันธุ์ แต่โดยทั่วไปมักจะใช้ผสมพันธุ์เมื่อมีอายุประมาณ 2 ปี โดยถือตามหลักเกณฑ์ของกรม
ปศุสัตว์พ่อพันธุ์แต่ละตัวจะสามารถผสมกับแม่โคได้ 20 ตัว และอายุการใช้งานผสมพันธุ์ของพ่อพันธุ์จะ
อยู่ระหว่าง 8 ถึง 15 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาหารและการบำรุงรักษาวินิจฉัยมากน้อยเพียงใด ดังนั้นถ้าหาก
มีการบำรุงรักษาดี อายุการใช้งานก็จะขยายออกไปและจะเป็นการลดต้นทุนโดยเฉลี่ยให้ต่ำลง

2. เกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลทางคานต้นทุนผู้เขียนได้พยายามติดต่อขอตัวเลขค่าใช้จ่ายจาก
ฟาร์มหลายแห่งเพื่อจะได้ผลของการวิเคราะห์นี้เป็นตัวเลขเฉลี่ยส่วนรวม แต่ก็มีเพียงฟาร์มโชคชัยเพียง
แห่งเดียวที่อนุเคราะห์ให้ผู้เขียนได้เข้าไปศึกษาค้นทุนการผลิตได้ และเนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าค่าเนิน
การผลิตโคเนื้อของฟาร์มโชคชัยเป็นไปในแบบมาตรฐานเป็นที่รับรองของทางการ ดังนั้นจึงได้ใช้ข้อมูล
จากฟาร์มโชคชัยมาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์

คูประวัติและการดำเนินงานโดยสังเขปของฟาร์มโชคชัย ในภาคผนวก ห้ายเล่ม

³Deype, Ross and Peters, "Raising Livestock" p. 64

⁴ฟาร์มโชคชัย แรนช

(2) การวิเคราะห์ต้นทุนของแม่พันธุ์ แม่โคพันธุ์แท้แต่ละตัวเมื่ออายุ 2 ปี ก็สามารถใช้ผสมพันธุ์ได้ และตลอดอายุการใช้งานจะผลิตลูกปีละ 1 ตัว เป็นระยะเวลาประมาณ 8 - 10 ปี

จากลักษณะของการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเห็นได้ชัดเพิ่มขึ้นเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ต้นทุนทางค่านพันธุ์สัตว์ของฟาร์มโชคชัย ซึ่งได้ลงทุนซื้อพ่อพันธุ์แท้ในราคาตัวละ 30,000 บาท ประมาณว่ามีอายุการใช้งานผสมพันธุ์เป็นเวลา 8 ปี โดยให้คุมฝูงแม่พันธุ์ 20 ตัว เมื่อรวมตลอดอายุจะให้ลูกรวม 160 ตัว

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนค่าเฉลี่ยของพ่อพันธุ์ลูกโค 1 ตัว} &= \frac{30,000}{160} \text{ บาท} \\ &= 187.50 \text{ "} \end{aligned}$$

ส่วนแม่โคซึ่งตลอดอายุการใช้งานสามารถจะให้ลูกโคได้จำนวน 8 ตัว และซื้อได้ในราคาเดียวกับพ่อพันธุ์ โดยวิธีคำนวณเช่นเดียวกัน

$$\begin{aligned} \text{ค่าเฉลี่ยของแม่โคพันธุ์แท้ลูกโค 1 ตัว} &= \frac{30,000}{8} \text{ บาท} \\ &= 3,750 \text{ "} \end{aligned}$$

สำหรับแม่โคพันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีราคาถูกกว่าแม่โคพันธุ์แท้นักจะทำให้ต้นทุนค่าเฉลี่ยต่อลูก 1 ตัวถูกลง เช่น บริษัทซื้อแม่โคพันธุ์พื้นเมืองที่มีลักษณะดีมาใช้ผสมพันธุ์ในราคาตัวละ 4,000 บาท ตลอดอายุการใช้งานจะให้ลูก 8 ตัว

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนค่าเฉลี่ยของแม่โคพันธุ์พื้นเมืองลูกโค 1 ตัว} &= \frac{4,000}{8} \text{ บาท} \\ &= 500 \text{ "} \end{aligned}$$

จากวิธีการดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยต้นทุนทางค่านพันธุ์สัตว์ของลูกโคเนื้อพันธุ์แท้เท่ากับ 3,937.50 บาท และของลูกโคผสมเท่ากับ 687.50 บาท (คำนวนจากค่าเฉลี่ยของพ่อพันธุ์ รวมกับค่าเฉลี่ยแม่พันธุ์) ซึ่งค่าเฉลี่ยในต้นทุนพันธุ์สัตว์ของโคเนื้อพันธุ์แท้สูงกว่าพันธุ์ผสมกว่า 6 เท่าตัว (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาตลาดที่แท้จริงและระยะเวลาในการใช้งานของพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์เหล่านั้น) แต่การผลิตลูกโคเนื้อพันธุ์แท้ก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการขยายพันธุ์ในอนาคต เพราะโคเนื้อพันธุ์

เหตุผลที่คนมานั้นจะได้ใช้เป็นที่พักรักษาและแม่พันธุ์หลักต่อไป อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้เทคนิคในการผสมพันธุ์โคเจริญก้าวหน้าไปมาก ดังนั้นวิธีการผสมเทียมก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยลดต้นทุนทางด้านพันธุ์สัตว์ของผู้ประกอบการลงไปได้มาก

2. ต้นทุนในการปรับปรุงที่ดิน หมายเป็นอาหารสำคัญที่ถูกที่สุดสำหรับโคเนื้อ อย่างไรก็ตามการปรับปรุงที่ดินเป็นแปลงหญ้าสำหรับเลี้ยงโคก็เป็นเรื่องสำคัญ เพราะการประกอบการธุรกิจประเภทนี้จำเป็นต้องใช้ที่ดินขนาดใหญ่เพื่อปลูกหญ้าให้เพียงพอกับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยง ตามหลักเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์แปลงหญ้าที่ได้รับการปรับปรุงในขนาด 2 ไร่ สามารถจะใช้เลี้ยงสัตว์โคตลอดปีโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งอาหารเสริม ดังนั้นถ้าจำนวนสัตว์ในฟาร์มมีมากก็จำเป็นต้องขยายพื้นที่แปลงหญ้าออกไปด้วย สำหรับประเทศไทยขณะนี้ยังมีการลงทุนทำทุ่งหญ้าจริง ๆ น้อยมากแม้รัฐบาลจะพยายามให้การส่งเสริมเพียงใดก็ตาม ในการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์นั้นมีค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ดินแตกต่างกันไปและมักจะมีรายจ่ายในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ ค่าเมล็ดพันธุ์พืช ค่าปราบและปรับปรุงพื้นที่ ค่าปลูกหญ้า ทำรั้ว ค่าที่ดิน ค่าน้ำคลองจนค่าเสียโอกาสในการทำทุ่งหญ้า ในการทำแปลงหญ้าสำคัญของศูนย์พัฒนาทุ่งหญ้าบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทำการปรับปรุงบุกเบิกที่ดินสำหรับทำการปลูกหญ้าในบริเวณ 1 ไร่ได้ใช้จ่ายตามตารางที่ 9 แต่ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงทุ่งหญ้าดังกล่าวนี้ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่นและลักษณะของที่ดิน กล่าวคือ บริเวณพื้นที่ทรงรังก็ย่อมจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าในบริเวณที่เป็นทุ่งโล่ง และประการสำคัญการทำแปลงหญ้าขนาดใหญ่โดยใช้เครื่องมือเครื่องจักร เขาช่วยก็จะทำให้ทุนค่าแรงลงไปได้มาก ซึ่งจะเห็นได้จากต้นทุนไร่ละ 907.63 บาทของศูนย์พัฒนาทุ่งหญ้าบริเวณเมื่อเปรียบเทียบกับไร่ละ 350 บาท ในระยะเดียวกันของฟาร์มโชคชัย⁵

3. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและบริหารฟาร์ม ในการที่จะลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตลอดจนความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโคที่เลี้ยง จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องอาศัยความชำนาญและการจัดการที่ดี

⁵ ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ดินโดยเฉลี่ยของฟาร์มโชคชัยในปี 2516 ตกไร่ละ 348.33 บาท โดยรวมค่าเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และค่าอุปกรณ์ในการอัดหญ้าไว้ด้วย

ตารางที่ 9 ต้นทุนการปลูกหญ้า 1 ไร่ของศูนย์พัฒนาทุ่งหญ้าบริเวณ

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
ค่าใช้จ่ายผันแปร			
ค่าพันธุ์หญ้า	-	-	-
ค่าพัฒนาที่ดิน - แรงงานคน	46.60	-	46.60
- แรงงานเครื่องจักร	297.60	-	297.60
ค่าเตรียมดิน - ไถ	100.00	-	100.00
- พรวน	40.00	-	40.00
- ปรับพื้นที่	40.00	-	40.00
ค่าปุ๋ย	50.00	-	50.00
ค่าปลูก	46.60	-	46.60
ค่าทำรั้ว	221.50	-	221.50
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	847.74	-	847.74
ค่าใช้จ่ายคงที่			
ค่าใช้ที่ดิน	-	50.00	50.00
ค่าเสียโอกาส	-	9.89	9.89
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	-	59.89	59.89
รวมต้นทุนการปลูกหญ้าทั้งหมด	847.74	59.89	907.63

หมายเหตุ

 ค่าพันธุ์หญ้าได้รับแจกฟรี (ราคาในปี 2516)

ที่มา

 กองเศรษฐกิจการเกษตร

ประกอบกัน นอกจากนั้นความสามารถในการจัดการนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทางเศรษฐกิจในการผลิตโคเนื้อ ทั้งนี้เพราะผู้จัดการที่มีความสามารถจะผลิตเนื้อที่ค้ำที่สุดในระยะเวลาที่ตลาดมีความต้องการสูงซึ่งจะทำให้จำหน่ายได้ในราคาดี ดังนั้นในแต่ละฟาร์มจะต้องประกอบด้วยแรงงานที่มีความชำนาญ เช่น สัตวแพทย์ สัตวบาล ตลอดจนคนงานเลี้ยงสัตว์ เพราะแรงงานดังกล่าวนี้จะเป็นผู้พิจารณาว่าระยะไหนควรจะให้อาหารเสริม อาหารผสม หรือวิตามินเพื่อกระตุ้นการเติบโตของสัตว์ การให้อาหารเสริมที่ถูกส่วนไม่เพียงแต่จะทำให้สัตว์เจริญในระยะเวลาสั้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของฟาร์มเช่นเดียวกัน⁶ สำหรับอาหารเสริมที่ให้อัตกั้นในระยะกำลังเติบโตนั้นได้แก่พวก วิตามิน เบต้าแคโรทีน เกลือแร่ต่าง ๆ ส่วนอาหารผสมได้แก่ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ปลายข้าว รำข้าว กากอ้อย รวมทั้งขนและใบของพืชเหล่านั้นด้วย

การเลี้ยงโคเนื้อของไทยขณะนี้ยังมีขนาดเล็ก ส่วนใหญ่มักจะเป็นการใช้แรงงานภายในครอบครัวซึ่งแบ่งแยกหน้าที่กันออกไป การใช้แรงงานภายในครอบครัวนี้จึงเป็นการยากที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นค่าใช้จ่ายตลอดจนการดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงก็ยังไม่ดีพอ เนื่องจากส่วนใหญ่เลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมืองซึ่งไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเอาใจใส่เท่าใดนัก แต่เมื่อลักษณะของการผลิตเปลี่ยนไปเป็นการผลิตขนาดใหญ่เมื่อใด ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยแรงงานที่มีความชำนาญก็จะมีมากขึ้น ซึ่งในปี 2516 ทุนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและบริหารฟาร์มโดยเฉลี่ยต่อตัวของฟาร์มโชคชัยปรากฏถึงตารางที่ 10 อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและบริหารฟาร์มเฉลี่ยต่อตัวจะลดลงได้หากได้มีการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่าเมื่อจำนวนสัตว์เลี้ยงในฟาร์มเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและบริหารฟาร์มโดยเฉลี่ยต่อตัวก็จะลดลง

เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพและความนิยมในการบริโภคเนื้อแล้วจะพบว่าโคเนื้อที่เลี้ยงจะให้เนื้อที่มีคุณภาพสูงเมื่อมีอายุระหว่างปีครึ่งถึง 2 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่โคนำหนักไม่เบาจนเกินไปนักและลักษณะของเนื้อจะอ่อนนุ่มไขมันแทรกและมีรสหอมหวาน⁸ เมื่อรวมต้นทุนในการเลี้ยงโคเนื้อ

⁶A.L. Nueman, Roscoe R. Snapp, "Op. Cit" p. 40

⁷Hammonds and Binkley, "Op. Cit" p. 103

⁸จรัญ จันทลักขณา "เรื่องเค็ม" หน้า 269

ตารางที่ 10 ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและบริหารฟาร์มของฟาร์มโชคชัย แกรนด์

รายการ	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อตัวต่อปี (ปี 2516)	
ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสัตว์		
ค่าอาหารเสริม	88.81	
ค่ายารักษาโรค	18.09	106.90
ค่าใช้จ่ายในการจัดการและการบริหาร		
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	112.72	
ค่าอะไหล่และซ่อมแซม	208.66	
ค่าอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์	20.33	
ค่าเงินเคียน ค่าแรง อาหาร	509.66	
ค่าไฟฟ้าและขนส่ง	18.79	
ค่าสวัสดิการและอื่น ๆ	31.79	901.95
รวม		1,008.85

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยคิดจากจำนวน 7,106 ตัว

ที่มา บริษัท โชคชัย จำกัด

เป็นเวลา 2 ปี ซึ่งจะไถ่หน้าหนักระหว่าง 500 - 650 กิโลกรัม โดยเฉลี่ยประมาณ 550 กิโลกรัม สำหรับโคเนื้อพันธุ์แท้ และประมาณ 350 กิโลกรัม สำหรับพันธุ์ผสม จะได้กึ่งตารางที่ 11.

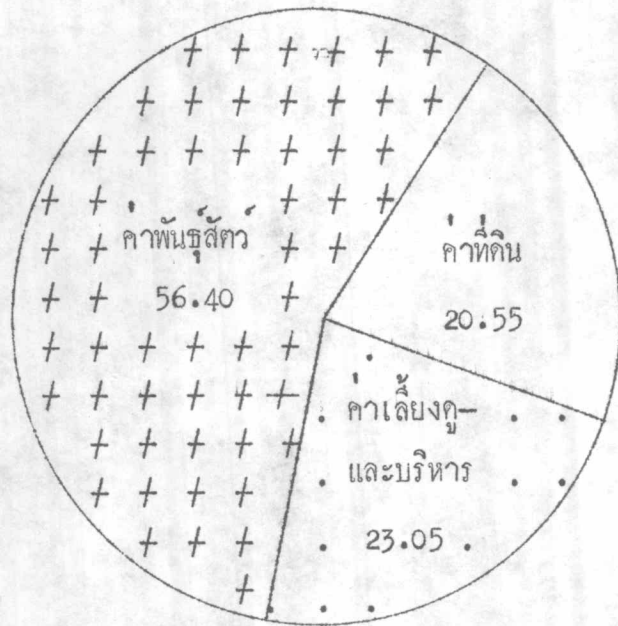
ตารางที่ 11: ต้นทุนการผลิตโคเนื้อในระยะเวลา 2 ปี

รายการ	พันธุ์แท้	พันธุ์ผสม
ต้นทุนค่าพันธุ์ (1)		
พ่อพันธุ์	187.50	187.50
แม่พันธุ์	3,750.00	500.00
ค่าที่ดิน (2)		
ค่าที่ดิน 2 ไร่ ๆ ละประมาณ 900 บาท	1,800.00	1,800.00
ค่าเลี้ยงดูและบริหาร (3)		
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสัตว์	213.80	213.80
การบริหารและจัดการปีละ 901.95 บาท ต่อตัว		
รวม 2 ปี เป็นเงิน	1,803.90	1,803.90
รวม	8,755.20	4,505.20

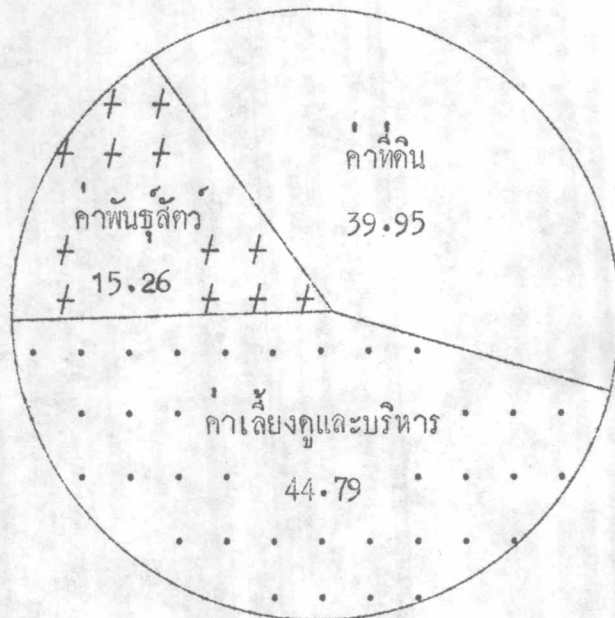
หมายเหตุ.- (1) จาก 1
(2) จาก 2 ปีที่ 2 ไม่ต้องปลูกหญ้าใหม่ ส่วนค่าซ่อมแซมรวมอยู่ใน (3)
(3) จาก 3

จากตารางที่ 11 เมื่อนำมาวิเคราะห์เป็นต้นทุนในอัตราร้อยละ ของต้นทุนรวมจะได้ดังนี้
ตารางที่ 12 ร้อยละของต้นทุนในการผลิตโคเนื้อ

ต้นทุนค่า	การผลิตโคเนื้อพันธุ์แท้		การผลิตโคเนื้อพันธุ์ผสม	
	จำนวนเงิน	ร้อยละของ ต้นทุน	จำนวนเงิน	ร้อยละของ ต้นทุน
พันธุ์	4,937.50	56.40	687.50	15.26
ที่ดิน	1,800.00	20.55	1,800.00	39.95
เลี้ยงดูและบริหาร	2,017.70	23.05	2,017.70	44.79
รวม	8,755.20	100.00	4,505.20	100.00

แผนภาพที่ 4 ก. ร้อยละของต้นทุนในการผลิตโคเนื้อพันธุ์แท้

แผนภาพที่ 4 ข. ร้อยละของต้นทุนในการผลิตโคเนื้อพันธุ์ผสม

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่าแมททุนค่าพันธุ์สัตว์ของโคเนื้อพันธุ์แท้จะสูงกว่าโคเนื้อพันธุ์ผสมมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและน้ำหนักที่ได้รับในระยะของการเลี้ยง 2 ปีเท่ากัน ปรากฏว่าโคเนื้อพันธุ์แท้มีอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูต่ำกว่า

โคเนื้อแต่ละตัวเมื่อทำการชำแหละจะได้น้ำหนักซาก (Carcass Weight) ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนัก และเมื่อทำเป็นเนื้อชำแหละ (Boneless) ประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักซาก ดังนั้นจะหาราคาคงทุนของแต่ละชนิดได้ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ต้นทุนการผลิตโคเนื้อแต่ละชนิด

	โคเนื้อพันธุ์แท้	โคเนื้อพันธุ์ผสม
ราคามีชีวิต (Live Weight Price) บาท/กก.	$\frac{8,755.20}{550}$	$\frac{4,505.20}{350}$
	15.92	12.87
ราคาซาก (Carcass Price) บาท/กก.	$\frac{8,755.20}{275}$	$\frac{4,505.20}{175}$
	31.84	25.75
ราคาเนื้อชำแหละ (Boneless) บาท/กก.	$\frac{8,755.20}{192.50}$	$\frac{4,505.20}{122.50}$
	45.49	36.79

การควบคุมราคา

โดยทั่วไปราคาสินค้าจะถูกกำหนดขึ้นโดยอุปสงค์และอุปทาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทาง
 คานอุปสงค์หรืออุปทานหรือทั้งสองด้าน ราคาจะเปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติก็
 สามารถจะดำเนินการบางอย่างเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและบริการได้ เช่นรัฐบาลบางประ-
 เทศได้ดำเนินการลดหรือจำกัดปริมาณผลผลิตทางเกษตรบางชนิดเพื่อลดระดับอุปทานในตลาด อันจะ
 มีผลให้ราคामลิตผลชนิดนั้นสูงขึ้น หรือปฏิบัติตรงข้าม เช่นถ้าสินค้ามีราคาสูงก็เพิ่มปริมาณการผลิตให้
 มากขึ้น เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วระบบเศรษฐกิจแบบเสรี รัฐบาลมักจะไม่เข้าแทรกแซงเกี่ยวกับการ
 กำหนดราคาและปริมาณสินค้า โดยปล่อยให้เป็นไปตามกฎของอุปสงค์และอุปทาน เว้นไว้แต่ในกรณี
 ที่จำเป็น เช่นเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนใดส่วนเดียวของผู้บริโภค หรือเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์
 ส่วนใดส่วนเดียวของเกษตรกร เป็นต้น การกำหนดราคาขึ้นสูงอาจทองอาศัยกฎหมายบังคับลงโทษ
 ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย จึงจะให้ผลตามเป้าหมาย

สินค้าเนื้อสัตว์เป็นสินค้าชนิดหนึ่งของประเทศไทยที่ถูกควบคุมราคาโดยคณะกรรมการป้อง
 กันการค้ากำไรเกินควร โดยได้จัดแบ่งประเภทของเนื้อแต่ละชนิดไว้ดังตารางที่ 14 ซึ่งเมื่อพิจารณา
 จากการควบคุมราคาจะเห็นได้ว่าได้มีการจัดแบ่งประเภทของเนื้อออกไปตามลักษณะของคุณภาพ แต่
 อย่างไรก็ตามเนื่องจากการซื้อขายโค - กระบือเพื่อฆ่าเอาเนื้อมาฆ่าและขายในท้องตลาดในขณะที่
 นั้นยังมีโคเป็นไปตามคุณภาพของสัตว์ กล่าวคือไม่มีการแยกว่าเป็นโค - กระบือที่เล็กใช้งานแล้ว
 หรือโค - กระบือหนุ่มที่ขนส่งตลาด ราคาซื้อขายจึงอยู่ในระดับเดียวกันจะแตกต่างกันบ้างก็อยู่ที่
 ขนาดของรูปร่างเท่านั้น ซึ่งจากตารางควบคุมจะเห็นได้ว่าราคาเนื้อสันและเนื้อสะโพกจำหน่ายได้
 ในราคาที่สูงสุดก็โลกริมละ 30 บาทเท่านั้น⁹ นับว่าเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาต้นทุนการผลิตเนื้อคุณภาพ
 สูงกว่าครึ่ง ซึ่งตามลักษณะดังกล่าวผู้ประกอบการจะไม่สามารถผลิตเนื้อคุณภาพสูงออกจำหน่ายใน
 ตลาดได้ เมื่อเป็นเช่นนี้อุตสาหกรรมการเลี้ยงโคเนื้อจึงมีแต่ขาดทุน จะใช้อาหารคุณภาพดีก็ไม่คุ้ม

⁹ ประยูร เกลิงศรี, หลักเศรษฐศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. 2518)
 บทที่ 8 หน้า 132 - 140

¹⁰ ราคาควบคุมที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไปนี้จะใช้ราคา กก.ละ 30 บาทซึ่งเป็นราคาสูงสุด
 เท่านั้นเพราะเมื่อราคาสูงสุดไม่คุ้มทุนแล้วราคาที่ต่ำกว่าก็จะยิ่งขาดทุนมากขึ้น

ตารางที่ 14 ราคาควบคุมจำหน่ายเนื้อสัตว์ในตลาดกรุงเทพฯ

ราคาขายส่ง	เนื้อโค	ห้ามขายเกินกว่ากิโลกรัมละ	20	บาท
	เนื้อกระบือ	" "	17	"
	เนื้อสุกรชำแหละ	" "	21	"
ราคาขายปลีก	เนื้อโคธรรมดา	" "	28	"
	เนื้อโคสันนอก	" "	30	"
	เนื้อโคสะโพก	" "	30	"
	เศษเนื้อโค	" "	12	"
	เนื้อกระบือธรรมดา	" "	26	"
	เนื้อกระบือสันนอก	" "	28	"
	เศษเนื้อกระบือ	" "	11	"
	เนื้อสุกรชำแหละ	" "	32	"
	เนื้อสามชั้น	" "	22	"
	มันแข็งและมันเปว	" "	21	"

ที่มา. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 91 ตอนที่ 164
ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2517

นอกจากปล่อยให้กินหญ้าไปตามเรื่องแบบชาวบ้านเลี้ยงโดยไม่ลงทุนค่าอาหาร ค่าเลี้ยงดู และ
ค่าพันธุ์แพอย่างใด ราคาควบคุมกึ่งกลางนี้วยังต่ำกว่าต้นทุนการผลิตเนื้อคุณภาพสูง และนับ
ว่าต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อโคคุณภาพสูงที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาโดยเฉลี่ยถึงกิโล
กรัมละ 79.36 บาท ในปี 2516

การวิเคราะห์ต้นทุนในเชิงเศรษฐศาสตร์

จากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโดยทั่วไปจะเห็นได้ว่า การควบคุมราคาจำหน่ายเนื้อสัตว์
ในท้องตลาดกึ่งกลางแล้วนั้น ผู้ประกอบการไม่สามารถจะผลิตเนื้อสัตว์ออกจำหน่ายได้ เนื่องจากตน
ทุนการผลิตสูงกว่าระดับรายได้ที่ผู้ประกอบการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามในทางเศรษฐศาสตร์นั้นวิธี
การวิเคราะห์แตกต่างไปจากวิธีที่ได้อธิบายมาแล้ว เนื่องจากทางเศรษฐศาสตร์ได้มีการแบ่งระยะ
ของการผลิตออกเป็นระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งในระยะยาวผู้ผลิตจะพยายามปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง
แปลงแก้ไขวิธีการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตมากที่สุดโดยเสียต้นทุนต่ำสุดเท่าที่จะทำได้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ต้นทุน การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ทั้ง
ต้นทุนทางด้านการบัญชีซึ่งเป็นต้นทุนในอดีต (Historical Cost) กับต้นทุนในทางเศรษฐศาสตร์
ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากต้นทุนทางด้านการบัญชี¹¹ ความแตกต่างกันในการคิดต้นทุนการผลิตเป็นสาเหตุ
สำคัญซึ่งทำให้กำไรที่คิดได้ระหว่างนักบัญชีแตกต่างกับกำไรในทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ ถึงแม้ว่า
เศรษฐศาสตร์ทางสำนักจะให้คำจำกัดความของต้นทุนการผลิตแตกต่างกันออกไป แต่ยังคงมีความ
หมายอยู่ในแนวเดียวกัน ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มีความหมายรวมทั้งต้นทุนที่มองเห็นว่าได้จ่ายจริง
(Implicit Cost) และต้นทุนที่มองไม่เห็น (Explicit Cost) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายหรือ
ต้นทุนที่นักเศรษฐศาสตร์จะต้องประเมินขึ้น ดังนั้นต้นทุนการผลิตของนักเศรษฐศาสตร์จึงมักจะสูงกว่า
ต้นทุนของนักบัญชี และผลที่ตามมาคือกำไรที่นักบัญชีคิดได้จึงสูงกว่ากำไรที่คิดตามแนวของนักเศรษฐ
ศาสตร์ การนำเอาต้นทุนในลักษณะต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้ถูกต้องเป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่าง
มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินใจของนักธุรกิจในการพิจารณาการลงทุน

¹¹ บัณฑิต บุนนาค, เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (พระนคร , ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.2515)
บทที่ 6 หน้า 139 - 174

ในบรรดาวิธีแห่งการวิเคราะห์ต้นทุนทั้งหลายนั้น ทฤษฎีการวิเคราะห์จุดเสมอตัว (Break - even - Analysis) นับว่าเป็นเครื่องมือที่นักธุรกิจโดยทั่วไปนิยมนำมาใช้เพื่อวางแผนและควบคุมกำไรกันอย่างแพร่หลาย หลักการวิเคราะห์ของทฤษฎีนี้ได้อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการผลิตกับจำนวนสินค้าที่ผลิตออกจำหน่าย ซึ่งก็คือความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนทั้งหมดกับรายได้ทั้งหมดนั่นเอง โดยอาศัยจุดเสมอตัว (Break - even - Point) เป็นระดับของการตัดสินใจลงทุน

2. ข้อสมมุติในการวิเคราะห์ สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนทางด้านเศรษฐศาสตร์ได้แบ่งประเภทของต้นทุนออกเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่คือต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ส่วนต้นทุนผันแปรเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ซึ่งในลักษณะดังกล่าว ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้นย่อมขึ้นอยู่กับระดับการผลิต ลักษณะการเคลื่อนไหวของต้นทุนทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะแรก และการเพิ่มขึ้นจะค่อย ๆ ช้าลงเมื่อเพิ่มการผลิตถึงระดับหนึ่งซึ่งเป็นระดับที่ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยต่ำสุดและกลับจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอีกเมื่อเพิ่มจำนวนการผลิตออกไป ส่วนการเคลื่อนไหวของรายได้ทั้งหมดนั้นก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการลงทุน คือเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะแรกแล้วจะค่อย ๆ ลดลงซึ่งแสดงให้เห็นว่า การขายสินค้าในจำนวนมากขึ้น ราคาสินค้าก็จะต้องต่ำลง ดังนั้นเพื่อให้ง่ายและสะดวกในการที่จะวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์จึงมีข้อ สมมุติในกรณีต่อไปนี้ คือ

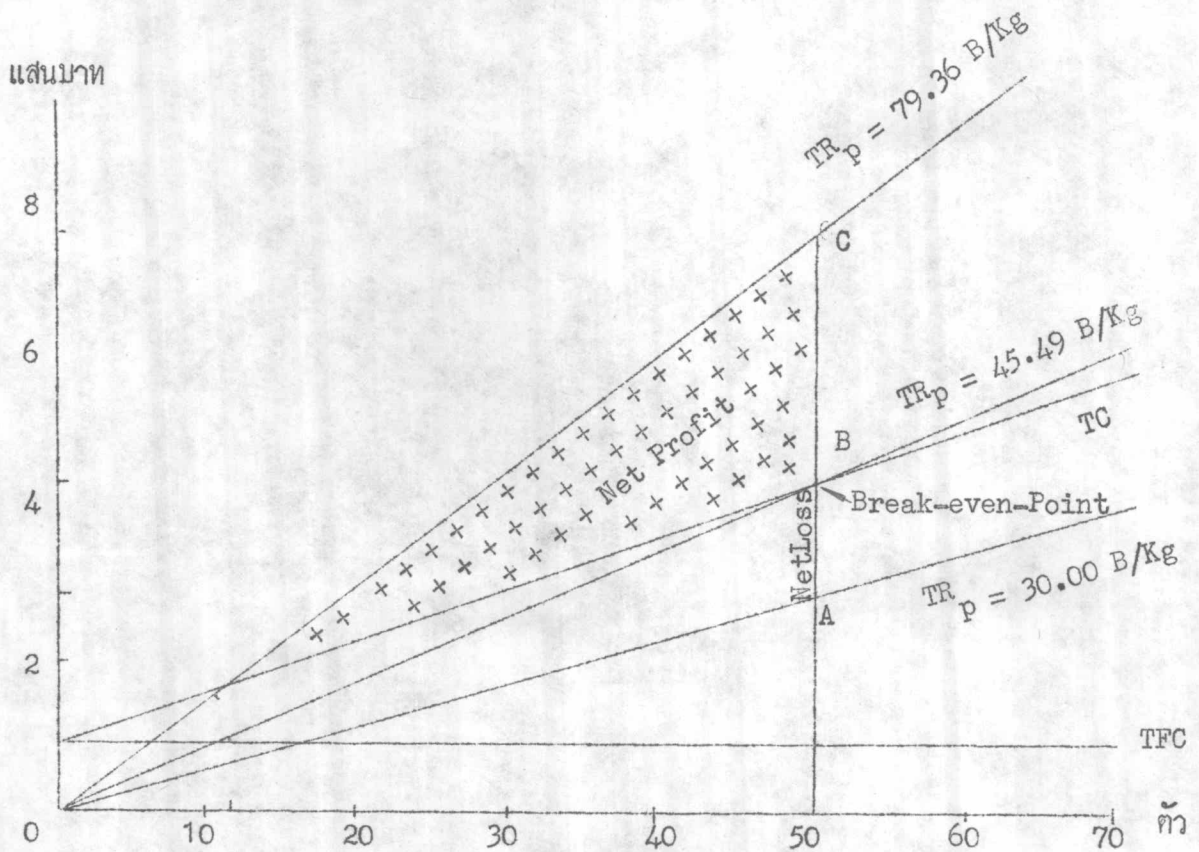
- (1) ราคาปัจจัยการผลิตอยู่ในภาวะคงที่
- (2) กิจกรรมสามารถขายสินค้าที่ผลิตได้หมด
- (3) ต้นทุนผันแปรประกอบด้วยค่าพันธุ์สัตว์และค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง
- (4) ต้นทุนคงที่เท่ากับค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ดิน
- (5) ขนาดของฟาร์ม 100 ไร่
- (6) ใช้เวลาในการเลี้ยง 2 ปีได้โคขนาด 550 กก.ซึ่งเท่ากับเนื้อชำแหละ 192.50 กก.
- (7) ราคาควบคุมเนื้อชำแหละ กก.ละ 30.00 บาท ราคาต้นทุนการผลิต กก.ละ 45.49 บาท และราคานำเข้า กก.ละ 79.36บาท

- (8) ให้ X = จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง
- P = ราคาโคที่จำหน่าย
- TR = รายได้ของเจ้าของฟาร์ม = $P \cdot X$
- TFC = ต้นทุนคงที่ของเจ้าของฟาร์ม
- VC = ต้นทุนผันแปรของเจ้าของฟาร์ม
- TC = ต้นทุนรวมของเจ้าของฟาร์ม = $TFC + VC$

ในลักษณะของจุดเสมอตัว $TR = TC$

นั่นคือ $P \cdot X = TFC + VC \cdot X$

ความสัมพันธ์ของรายได้และรายจ่ายดังกล่าวสามารถแสดงได้โดยภาพ ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 ต้นทุนรายได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์

จากแผนภาพที่ 5 จะเห็นได้ว่าจุดสมดุลของราคา (Break - even - Point) ของผู้ประกอบการจะอยู่ที่จุด B ซึ่งเป็นจุดที่รายไถรวม (TR) ของผู้ประกอบการสมดุลกับรายจ่ายรวม (TC) ในระดับของการผลิตจำนวน 50 ตัน ในราคาตัวละ 8,755.20 บาท (หรือราคาเนื้อชำแหละ กก.ละ 45.49 บาท) แต่ในราคาที่ต่ำกว่าคือตัวละ 5,775.00 บาท (ตามราคาควบคุม กก.ละ 30.00 บาท) ผู้ผลิตจะขาดทุนเป็นจำนวน AB ในทำนองตรงข้ามหากราคาจำหน่ายสูงถึง กก.ละ 79.36 บาท ซึ่งเท่ากับราคาที่นำเข้า ผู้ผลิตจะได้กำไรมากถึง BC ในระดับของการผลิตขนาดเดียวกัน

เพื่อให้เห็นตัวเลขได้ชัดเจนนยิ่งขึ้นอาจพิจารณาได้จากตัวอย่างของการคำนวณดังนี้ เช่น ในอาณาบริเวณ 100 ไร่ เจ้าของฟาร์มจะต้องเลี้ยงโคเนื้อเป็นจำนวนเท่าใดจึงจะคุ้มกับการลงทุนสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในระยะเวลาการเลี้ยง 2 ปี และราคาโคเนื้อมี 3 ราคาตามที่ใดกล่าวแล้ว

$$TFC = \text{ต้นทุนในการปรับปรุงที่ดิน 100 ไร่ ๆ ละ 900 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 90,000 บาท}$$

$$VC = \text{ต้นทุนแปรซึ่งเท่ากับจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงคูณด้วยต้นทุนแปรต่อหน่วย}$$

$$= X \cdot (4,937.50 + 2,017.70)$$

$$= 6,955.20 X$$

$$TC = 90,000 + 6,955.20 X$$

$$TR = \text{รายไถรวมของผู้ประกอบการซึ่งเท่ากับราคาต่อตัวคูณด้วยจำนวนที่เลี้ยง}$$

$$= 8,755.20 X \quad (P = 45.49 \text{ B/Kg. })$$

$$\text{ในลักษณะของจุดสมดุล} \quad TC = TR$$

$$8,755.20 X = 90,000 + 6,955.20 X$$

$$X = 50$$

จากการคำนวณจะเห็นได้ว่าในระดับราคาสัตว์มีชีวิตตัวละ 8,755.20 บาทและขนาดของฟาร์ม 100 ไร่ ผู้เลี้ยงสามารถผลิตเนื้อคุณภาพสูงออกสู่ตลาดได้ในระดับปรกติ (Normal Profit) ในขณะที่เดียวกันหากราคาสัตว์มีชีวิตตัวละ 5,775.00 บาท ผู้ประกอบการจะไม่สามารถผลิตเนื้อ

ออกสู่ตลาดได้ ($x = -7.6$) และถ้าผู้ประกอบการทำการเลี้ยงในระดับ 50 ตัวทั้งกล้านั้น จะต้องขาดทุนเป็นจำนวนถึง 149,010 บาท ตรงกันข้ามถ้าหากราคาสัตว์มีชีวิตตัวละ 15,276.80 บาท (หรือ กก.ละ 79.36 บาท) ผู้ประกอบการสามารถจะเลี้ยงสัตว์เพียง 11 ตัว เท่านั้น ($x = 10.8$) ก็คุ้มกับต้นทุนทั้งหมด และส่วนที่เหลือคืออีก 39 ตัวจะเป็นกำไรส่วนเกิน (Excess Profit) ของผู้ผลิต ดังนั้นเราจึงสามารถหาจุดสมดุลของการผลิต (Break - even - Point) ได้เมื่อทราบราคาของผลิตภัณฑ์จำหน่ายในท้องตลาด และจุดสมดุลทั้งกล้านี้จะเป็น เครื่องชี้ในการตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการ

ผลของการควบคุมราคาต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อสัตว์

โดยทั่วไปการควบคุมราคามักจะกระทำกันเป็นครั้งคราวโดยเฉพาะการกำหนดราคาสูงสุดสำหรับสินค้าจำเป็นต่อการครองชีพ แต่อย่างไรก็ตามหากการควบคุมราคามีผลบังคับเรื่อยๆ ไปในระยะยาวโดยที่ทางการไม่ปรับปรุงแก้ไขขบวนการผลิตหรือสนับสนุนเท่าที่ควรแล้ว ในที่สุดก็จะเกิดตลาดมืดและราคาดินค้าก็จะปรับตัวเข้าสู่ระดับในที่สุด ในลักษณะของตลาดเนื้อสัตว์ก็เช่นเดียวกัน วัตถุประสงค์ของการควบคุมราคาก็เพื่อจะให้ประชาชนทั่วไปซึ่งอยู่ในฐานะยากจนได้มีอาหารประเภทเนื้อสัตว์บริโภคได้พอเพียง แต่อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวก็เป็นสิ่งบั่นทอนกำลังใจของผู้ผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตเนื้อที่มีคุณภาพสูงออกสู่ตลาดเนื่องจากได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มกับการลงทุน และเป็นผลให้อุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไม่ขยายตัว จึงเป็นสิ่งสมควรที่จะได้แบ่งแยกระดับราคาให้เป็นที่ไปตามชนิดและคุณภาพซึ่งนอกจากจะทำให้อุตสาหกรรมนี้ขยายตัวแล้วยังจะส่งผลดีในคานาตลาดต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ ดร. วิจิตรวงศ์ ณ ป้อมเพชร¹² กล่าวว่า

ทางราชการจะต้องมีนโยบายและกำหนดมาตรการการควบคุมในเรื่องคุณภาพของเนื้อสัตว์ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะว่าปัจจุบันภัยที่คุกคามความคงอยู่ของอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์นั้นส่วนหนึ่งจะอยู่ที่ราคาหากส่วนที่สำคัญกว่าอยู่ที่คุณภาพ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีข้อกวดงระหว่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการทางอาหาร ซึ่งจะมีความสำคัญยิ่งขึ้นสำหรับสินค้าออกของประเทศไทยในอนาคต

¹² วิจิตรวงศ์ ณ ป้อมเพชร, " แนวนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร " นโยบาย เศรษฐกิจ, ข้อคิดและการวิเคราะห์, (กรุงเทพฯ ประชาชน จำกัด. 2516) หน้า 379-389

การควบคุมราคาเปรียบเทียบเสมือนมีสองคม ซึ่งในทางหนึ่งจะเป็นประโยชน์ทำให้ผู้บริโภคไม่เกิดความเดือดร้อนจากการเอาเปรียบของผู้จำหน่ายสินค้า แต่อีกทางหนึ่งก็มักจะถูกลองไปในแง่ตรงข้าม คือเป็นกฎหมายที่ทำให้เกษตรกรโดยเฉพาะผู้ลงทุนผลิตเคือครอน ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงควรจะได้หาทางปรองคองระหว่างส่วนเหลือของต้นทุนที่แท้จริงกับระดับรายได้ของผู้ผลิตเนื้อสัตว์เพื่อก่อให้เกิดเสถียรภาพทางคานตลาด ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของตลาดเนื้อสัตว์ในขณะนี้ ในขณะที่ปัญหาขีดความสามารถในการผลิตของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่กำหนดรายได้ของระดับความเป็นอยู่ซึ่งต้องการพัฒนาเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหานั้น ดังนั้นเมื่ออุปสรรคของการพัฒนาอุตสาหกรรมอยู่ที่การตลาด จึงไม่ควรที่จะลงเสียใจในการกระทำให้สิ่งใดหรือหลายสิ่ง-พร้อม ๆ กัน เช่น การยกเลิกการควบคุมราคาเพื่อให้ตลาดทั้งภายในและภายนอกได้ขยายตัวโดยทันที¹³

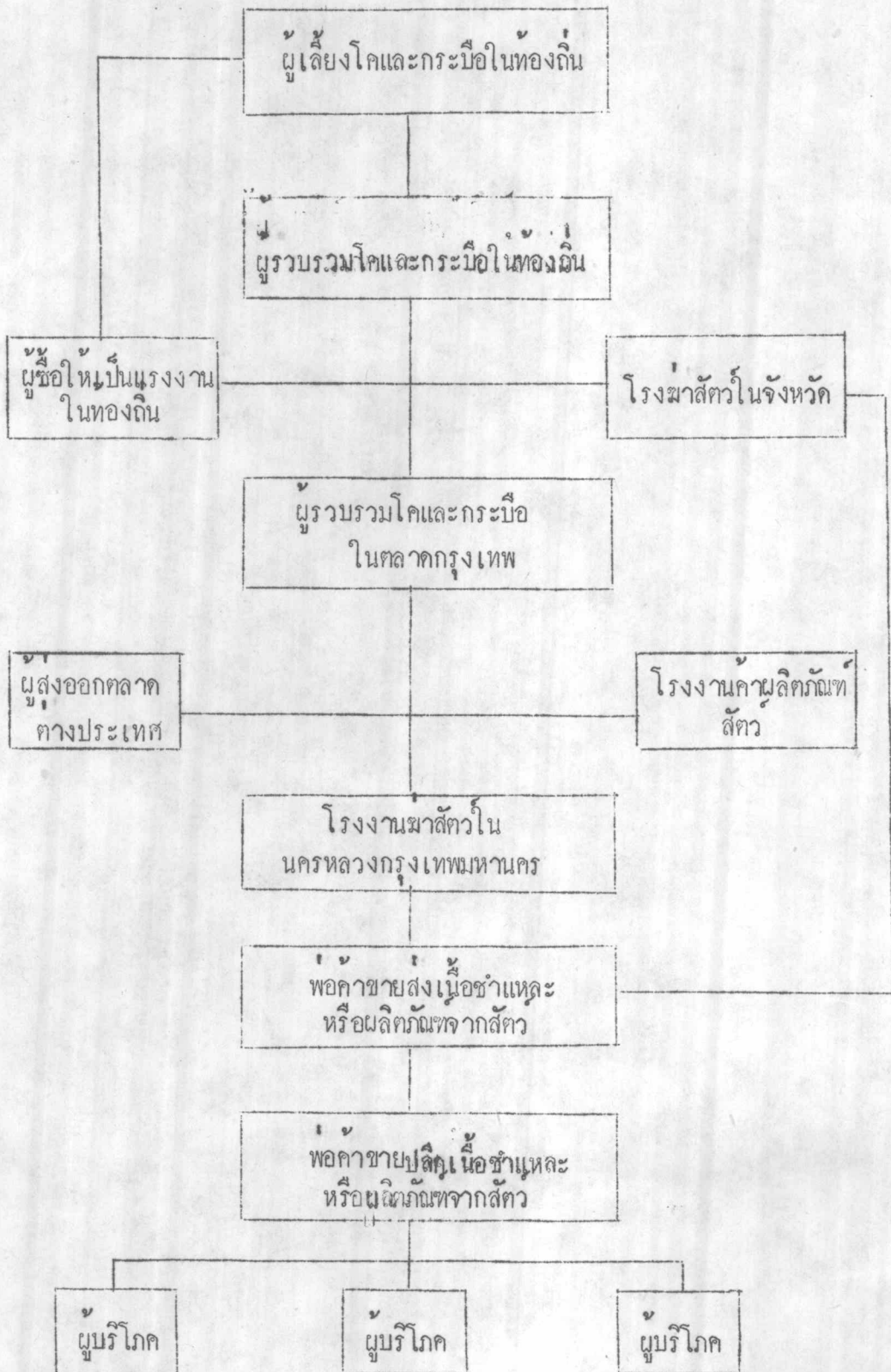

ตลาดภายในประเทศ

นอกจากระดับราคาจะไม่พอใจให้ผู้ประกอบการลงทุนผลิตเนื้อโคคุณภาพสูงแล้ว ระบบและการตลาดภายในประเทศก็เป็นสิ่งผู้ประกอบการจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะตลาดภายในประเทศเป็นตลาดสำคัญที่จะสนับสนุนโครงการการผลิตในอนาคต

1. ลักษณะของตลาดภายใน โค - กระบือที่กระจุกกระจายอยู่ตามไร่นาในแต่ละท้องถิ่นเมื่อหมดสภาพหรือไม่เหมาะสมที่จะใช้งาน เจ้าของก็จะขายคอกให้พ่อค้าระดับหมู่บ้านหรือพ่อค้าท้องถิ่นซึ่งอาจอยู่ในบริเวณไร่นาของเกษตรกรหรือออกไปรับซื้อที่ไร่นา บางรายก็นำมาขายให้กับพ่อค้า การกำหนดราคาซื้อขายใช้วิธีเหมาเป็นรายตัว โดยพ่อค้าจะพิจารณาจากขนาดความสวยงามและเพศตลอดจนอายุของสัตว์ พ่อค้าในระดับท้องถิ่นจะทำการรวบรวมโค - กระบือจากเกษตรกรผู้ขายโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นโคหนุ่มหรือโคที่ปลดจากการใช้งานแล้ว โคหนุ่มบางตัวอาจขายให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ที่ต้องการรับซื้อไว้เป็นสัตว์ใช้งาน ส่วนที่เหลือจะแบ่งขายให้กับโรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดเพื่อฆ่าเอาเนื้อบริโภค อีกส่วนหนึ่งจะส่งไปขายให้กับผู้รวบรวมโค - กระบือในตลาดกรุงเทพฯ

แผนภาพที่ 6 แสดงการตลาดโคและกระบือ

ผู้รวบรวมโค - กระบือในตลาดกรุงเทพฯ จะรับซื้อโคและกระบือจากพ่อค้าท้องถิ่นหรือบางครั้งอาจส่งตัวแทนไปทำการซื้อในท้องถิ่นเองด้วย ซึ่งผู้รวบรวมโค - กระบือในช่วงนี้จะมีที่พักโคและกระบือไว้แถวชานเมืองเป็นสถานที่เลี้ยงชั่วคราวเพื่อรอเวลาส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์หรือรอเวลาขายให้กับพ่อค้าส่งออกไป

สำหรับพ่อค้าขายส่งเนื้อชำแหละต่าง ๆ ซึ่งรับซื้อเนื้อมาจากโรงฆ่าสัตว์จะขายเนื้อให้กับพ่อค้าขายปลีกซึ่งมักจะเป็นลูกเขียงคือ ลูกจ้างของพ่อค้าขายส่งโดยกำหนดราคาเนื้อชำแหละไว้ถ้าพ่อค้าขายปลีกสามารถขายได้เกินกว่าราคาที่ตกลงไว้ส่วนเกินจะตกเป็นกำไรของลูกจ้าง พ่อค้าขายปลีกประเภทนี้ไม่สนใจเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เช่น ภาษี ค่าเช่าสถานที่และอื่น ๆ นอกจากพ่อค้าขายปลีกประเภทลูกเขียงแล้วยังมีพ่อค้าขายปลีกอีกประเภทหนึ่งไปซื้อเนื้อชำแหละจากพ่อค้าขายส่งมาขายอิสระหรือมีฉันทนเป็นผู้ซื้อโค - กระบือมาจากฆ่าแล้วนำไปขายปลีกเอง

กล่าวโดยสรุป การซื้อขายโค - กระบือภายในประเทศนั้นลักษณะตลาดเป็นของผู้ซื้อ ทั้งนี้เพราะผู้ซื้อจะเป็นผู้กำหนดราคาในการรับซื้อสัตว์โดยทำการรวบรวมโคจากท้องถิ่นหรือตามไร่นาจัดส่งไปตลาดปลายทางโดยเฉพาะตลาดใหญ่เช่นกรุงเทพมหานคร ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้มีคนกลางเข้ามาเกี่ยวข้องของมากมาย และเป็นผลใหญ่เลี้ยงสัตว์ได้รับราคาค่ากวางาคควร เมื่อประมาณ 2 - 3 ปีนี้สัดส่วนในการขายสัตว์แต่ละวันนั้น ผู้เลี้ยงจะมีส่วนได้ประมาณ 46% ของราคาสัตว์ ที่เหลือแยกออกเป็น 30% สำหรับพ่อค้าสัตว์ 14% ของพ่อค้าขายส่ง และ 10% สำหรับผู้ขายปลีก และสัดส่วนดังกล่าวนี้ดูเหมือนว่าจะเปลี่ยนแปลงไม่มากนักในขณะนี้¹⁴

2. ความต้องการบริโภคภายในประเทศ เนื้อโคเป็นอาหารที่บริโภคกันทั่วไปทุกภาคโดยเฉพาะในเมืองที่มีพลเมืองหนาแน่น ตลาดเนื้อสัตว์ที่ขบว่าใหญ่ที่สุดของประเทศคือกรุงเทพฯ ๓ เกือบจะไรก็ตามนับตั้งแต่ปี 2510 เป็นต้นมา ตามสถิติของทางการแสดงให้เห็นว่าจำนวนโค - กระบือ ที่ถูกฆ่าเป็นอาหารนั้นเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำมาก โดยเฉพาะในตลาดกรุงเทพฯ กลับมีแนวโน้มลดลงตามตาราง

¹⁴The Investor, "Beefing Up Thailand's Livestock Industry "

ตารางที่ 15 สถิติจำนวนสัตว์ที่ส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์

ปี	ตลาดกรุงเทพฯ		ทั่วประเทศ		รวม	
	โค	กระบือ	โค	กระบือ	โค	กระบือ
2510	64,080	34,757	233,646	79,566	297,726	114,323
2511	58,517	41,064	246,108	88,354	304,625	129,418
2512	44,708	30,589	246,881	89,137	291,589	119,726
2513	36,517	30,370	258,960	88,527	295,497	118,897
2514	49,135	40,026	253,110	88,826	302,245	120,852
2515	37,404	38,134	268,593	85,243	305,997	123,377
2516	37,612	34,660	249,216	58,656	286,828	93,314

ที่มา กรมปศุสัตว์

สำหรับสาเหตุที่ทำให้ปริมาณการฆ่าโค - กระบือในตลาดกรุงเทพฯลดลงนั้น สันนิษฐานว่าเป็นผลมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ จำนวนโคของประเทศเริ่มจะลดลงเป็นประการแรก การฆ่าโคนอกเขตกรุงเทพฯมีมากขึ้นทั้งในรูปตามกฎหมายและผิดกฎหมายเป็นประการที่สอง และเนื่องจากความนิยมในการบริโภคเนื้อโค - กระบือนั้นยังต่ำกว่าเนื้อปลา สุนัข และเป็ดไก่เป็นประการสุดท้าย¹⁵

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมอาจกล่าวได้ว่า ระดับรายได้ของประชากรในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำจนทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถซื้ออาหารบริโภคได้ถูกส่วนตามหลักโภชนาการ กล่าวคือมีโปรตีนรับประทานน้อยเกินไป แต่อย่างไรก็ตามลักษณะการบริโภคของคนไทยก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ คือเมื่อระดับรายได้ของประชากรสูงขึ้นความต้องการที่จะบริโภคอาหารที่มีคุณค่าเช่นเนื้อสัตว์ก็สูงขึ้นเช่นเดียวกัน ประมาณว่าในช่วงระหว่างปี 2506 - 2513 การบริโภคเนื้อแดงของคนไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.0 ต่อปี¹⁶

¹⁵ " Loc.Cit "

¹⁶ กองเศรษฐกิจการเกษตร แผนเร่งรัดการผลิตและจำหน่ายโค - กระบือระหว่างปี 2515 - 2519, (พระนคร, 2515) หน้า 7

ขอสรุป

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตโคเนื้อนั้นเป็นสิ่งสำคัญของผู้ประกอบการในอันที่จะใช้เป็นเครื่องพิจารณาประกอบในการตัดสินใจลงทุน ทั้งนี้เพราะหากผู้ประกอบการไม่ทราบต้นทุนและรายได้ที่จะได้รับจากการผลิตของตน หรือหากระดับรายได้ที่ได้นั้นไม่คุ้มกับการลงทุน ก็จะเป็นการยากที่จะสนับสนุนให้ผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนหันมาสนใจในอาชีพหรืออุตสาหกรรมประเภทนี้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากขณะนี้การเลี้ยงโคเนื้ออย่างจริงจังนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศไทยเท่าใดนัก ตัวเลขข้อมูลบางอย่างที่ยึดถือจากกิจการแห่งเดียวจึงอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่สมบูรณ์นัก แต่ก็นับว่าเป็นตัวเลขที่น่าจะใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด ซึ่งผลของการวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าไม่ว่าจะพิจารณาต้นทุนในแง่ของการบัญชีทั่วไป หรือมองทางด้านเศรษฐศาสตร์ก็ตาม ต่างก็เป็นต้นทุนที่สูงกว่าราคาควบคุมของทางการทั้งสิ้น แขนงของต้นทุนดังกล่าวก็ยิ่งต่ำกว่าต้นทุนในการนำเขาจากต่างประเทศ จึงอย่างน้อยที่สุดก็เป็นการสมควรที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตเมื่อพิจารณาในแง่ของการทดแทนการนำเข้า (Import Substitution)

ผลจากการวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์นั้นจะเห็นว่าหากราคาเนื้อที่จำหน่ายในท้องตลาดเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลแล้ว ผู้ประกอบการก็จะสามารถดำเนินการผลิตเนื้อคุณภาพสูงออกสู่ตลาดได้และก็จะพยายามปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพในการผลิตให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ พร้อมกับการขยายปริมาณการผลิตให้มากขึ้นจนกว่าประสิทธิภาพในการผลิตจะเต็มที่คือในระดับที่ Marginal Cost เท่ากับ Marginal Revenue ซึ่งการเพิ่มปริมาณการผลิตของผู้ประกอบการในรูปของการผลิตขนาดใหญ่ขึ้นในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นกำไรของผู้ประกอบการสูงขึ้นเนื่องจากเกิดการประหยัดตามขนาดของกิจการ (Economy of Scale) ซึ่งกำไรในกรณีดังกล่าวนี้ เรียกว่า "กำไรจากต้นทุนที่เปลี่ยนแปลง" ¹⁷ (Contribution Profit) เช่นจำนวนสัตว์ที่เพิ่มขึ้นในฟาร์มจะทำให้ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลดลงโดยที่ต้นทุนคงที่ที่ยังคงอยู่ในระดับเดิม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นผลให้ผลิตได้มีกำไรเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น และเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่จะจูงใจให้ผู้ผลิตปรับปรุงประสิทธิภาพและขยายกำลังการผลิตออกไปเรื่อย ๆ

¹⁷ ปัจจัย มุขนาค " เรื่องเดิม " หน้า 50 - 54

ปัจจุบันระดับรายได้และการบริโภคของตลาดภายในประเทศยังไม่กว้างขวางพอที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตโคเนื้อคุณภาพสูงตลอดจนการควบคุมราคาก็เป็นอุปสรรคสำคัญที่เป็นสิ่งบั่นทอนกำลังใจของผู้ผลิต จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขราคาควบคุมให้เป็นไปตามคุณภาพและชนิดของเนื้อ เพราะการกระทำดังกล่าวนอกจากจะทำให้ผู้ผลิตได้มีกำลังใจที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตเนื้อคุณภาพสูงออกสู่ตลาดมากขึ้นแล้ว และแม้ว่าจะยังไม่มี การวิจัยแน่ชัดว่าการจำหน่ายเนื้อตามคุณภาพในราคาที่แตกต่างกันนั้นจะทำให้ผู้ประกอบการได้มี รายได้สูงขึ้นก็ตาม แต่ก็เป็นที่น่าเชื่อว่าวิธีการดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมความนิยมในการบริโภค เนื้อสัตว์ของผู้บริโภคให้สูงขึ้น¹⁸ ซึ่งจะส่งผลถึงระดับความต้องการรวมในอนาคต

¹⁸J.E. Duckworth, " The Role of The Economist in Research for The Meat and Livestock Industry " Journal of Agricultural Economics, 24 (September, 1973) pp.479 - 492